No. 1391 **Zaterdag 27 Augustus 1910.** **27ste Jaargang**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Waterkant, Overzijde.
Oud No. 223. Nieuw No. 4.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 26 Augustus.

Achteruitgang

— DER —

Katholieke Volkeren.

De voor eenige jaren overleden Engelsche staatsman Lord Salisbury, sprak eens met verwijzing naar Spanje, Portugal en Spaansch Amerika van „stervende volkeren”, en voegde erbij dat, als de Romaansche volkeren te gronde gingen, het dan slecht met het Katholicisme zou komen te staan.

Het verband tusschen deze beide uitspraken is niet volkomen duidelijk, en het is de vraag, of men al van „stervende volkeren” kan spreken.

Maar zelfs, al ziet men de toekomst van het Latijnsche ras donker in, dan mag men zeker nog niet de gevolgtrekking maken, waartoe onze tegenstanders zijn gekomen:

Een godsdienst, die den maatschappelijken ondergang der volkeren niet kan verhinderen, veroordeelt zich zelve.

M.a.w. de voor velen bewezen achteruitgang der Romaansche volkeren, komt op rekening van... het Katholicisme.

Laat ons deze veel gehoorde bewering eens nader beschouwen en onderzoeken.

* * *

Op de eerste plaats is het voorbarig, om van een „afsterven” te spreken. Waarlijk volkeren sterven niet zoo gemakkelijk. De ontwikkeling van Duitschland tot macht en maatschappelijken bloei, leert juist, hoe dwaas het is, de vermeende of werkelijke decadentie van het Latijnsche ras, als een onafwendbaar noodlot voor de volkeren tot dat ras behoorend, voor te stellen.

De achteruitgang aldaar heeft toch nog lang niet dien hoogtegraad bereikt, die Duitschland voor plm. 100 jaar kenmerkte. Het geestelijk en maatschappelijk Duitsch leven stond toen geheel onder Franschen invloed, het commerciëele werd door Engeland en Nederland geleid.

Justus Möser († 1795) schreef in dien tijd: „Wij zullen eens naar Bremen reizen, om de kooplieden aldaar te helpen met zand naar hun schepen te kruien.”

En toch heeft Duitschland zich weer hersteld en in hoe korten tijd! Hieruit blijkt dat in de ontwikkeling en machtspositie der volkeren een dalende en stijgende beweging valt waar te nemen. Moeten de Romaansche volkeren daarvan een absolute uitzondering vormen?

Maar volkomen onzinnig is de bewering, dat het lot der Katholieke Kerk van den maatschappelijken toestand der Romaansche volkeren afhankelijk is.

Toen Europa aan de voeten van Napoleon lag en Frankrijks ster in haar zenith stond, was de Kerk onderdrukt en vernederd, en de Paus een gevangene.

Maar de Katholieke Kerk is wereldreligie, niet de godsdienst van één ras of één nationaliteit; en als zoodanig is zij geheel onafhankelijk van de afwisselende lotgevallen van een enkel volk of stam.

Het oude Romeinsche keizerrijk was meer dan drie eeuwen de eenige macht op aarde, maar daarom had het Romeinsch Veelgodendom (polytheisme) toch nog geen toekomst.

Wat integendeel wel over de waarde en toekomst van een godsdienst beslist is haar innerlijke waarheid, en niet de uiterlijke machtsvertooning.

Want ware de materieele welvaart van een volk het zekere teeken der goddelijke sanctie aan den godsdienst van dat volk gegeven, dan moesten we logisch de absurde stelling aanvaarden, dat God, in zekere volgorde, de meest verschillende en elkander tegensprekende godsdienstige systemen — dat der Egyptenaren, Perzen, Grieken en Romeinen in de oudheid, dat der Spanjaarden en Engelschen in de nieuwere geschiedenis — zou hebben goedgekeurd.

Kardinaal Vaughan heeft zoo juist gezegd: Godsdienst is geen geldopleverend zaakje; slechts waarheid mogen wij vorderen, niet gevulde koffers.

Bovendien staat het Katholicisme den materiëelen vooruitgang volstrekt niet in den weg; ja zelfs, wilde de staathuishoudkunde eens in het belang der volkswelvaart een Cathechismus der Moraal ontwerpen, dan kon zij niet beter voorschrijven dan datgene wat de Katholieke Cathechismus voorlert.”

Wij behoeven slechts te herinneren aan de beide hoofddeugden van liefde en rechtvaardigheid, die de grondgedachten uitmaken van ieder systeem van sociale hervorming. De Kerk leert, dat men ook in zijne materiëele ondernemingen op anderen en hunne belangen heeft te letten, en dat men het geluk of belang van den naaste niet aan eigen voordeel mag opofferen.

Ook bewijst de geschiedenis, dat het Katholicisme als heerschende godsdienst, zich zeer wel aan den materiëelen welstand van het volk kan aanpassen.

Wij behoeven slechts te herinneren aan de Italiaansche stedenrepublieken Pisa, Florence, Genua, Venetië, aan de Duitsche Hansa, aan Vlaanderen in de 14de en Spanje in de 16de eeuw, van welk laatste land zelfs Horton schrijft: Dit groote Katholieke land was de leidende macht in Europa en de beheerschers der wereld.

Ook voor Engeland mag men niet aannemen, dat de vooruitgang eerst begonnen is bij de troonsbestijging van Elizabeth, en dat Engeland vóór de reformatie zich in een ziekelijken toestand bevond met vervallen steden en stokkende nijverheid.

De algemeene indruk, dien wij integendeel bij de beschouwing van het tijdvak 1350—1550 verkrijgen, is die van een voortdurend groeiende welstand.

Spreekt men verder in één adem van den „Ondergang der Katholieke, en opkomst der Protestantsche volkeren”, dan ligt daarin een onware generaliseering.

Volstrekt niet alle Katholieke volken gaan achteruit, noch valt bij alle Protestantsche volkeren vooruitgang te constateeren.

Ons land heeft zijn vroegere grootheid verloren, evenzoo Denemarken, en van de Zweden uit Gustaaf Adolf's tijd is niet veel meer over gebleven.

Eeuwen lang werd Noord Duitschland op economisch en politiek gebied niet geteld, en gaven de Katholieke landen Frankrijk en Spanje en later ook Oostenrijk den toon aan.

En in den jongsten tijd is het kleine België op sociaal en commerciëel gebied een macht van den eersten rang geworden. In Zuid-Amerika en Oost-Azië concurreert het met succes met de grootste handelsstaten.

En is Engeland, naast het land van ontzaglijke rijkdommen niet tevens het land van het Pauperisme?

Zijn de klachten van Carlyle en Ruskin zoo spoedig vergeten? Weet men niet meer, dat Huxley een vriendelijke komeet verzocht toch die geheele industriëele „heerlijheid” weg te vegen? En in 1876 klaagt Sydney Smith in zijn „Glory and Shame of England”. „Zonder twijfel is er meer ellende onder de massa der armen in Engeland, dan in eenig rijk ter wereld. Millioenen menschen zijn zoo goed als onopgevoed, slechts half verzorgd, en worden tot misdaden gedreven, die in de minder vrije, minder machtige staten van Europa bijna onbekend zijn. Wanneer ik uit persoonlijke ervaring Italië en Engeland zou vergelijken, dan moet ik toegeven dat men in Noord- en Midden-Italië meer bedelaars... ziet, terwijl men de ellende in Engeland niet zoo onmiddellijk gewaar wordt, omdat zij meer in hare holen en spelonken blijft.”

Dat eenige volkeren — die buitendien toevallig Katholiek zijn — achteruitgaan is een feit, maar met den godsdienst als zoodanig heeft dit feit niets te maken.

De Kerk kan de physieke voorwaarden van het maatschappelijk leven niet veranderen, zij kan den volkeren geen beter klimaat verschaffen, noch de tropische zon verbieden de menschelijke energie te breken. Waar ijzer en kolen zijn, komt de industrie van zelf, en de landen die het meest kolen bevatten, Engeland, Amerika en Duitschland zijn de sterkste geworden. De Kerk is echter niet bij machte kolen en ijzer in Spanje te doen ontstaan, evenmin als men er het Protestantisme voor aansprakelijk kan stellen dat in ons land de kolen ontbreken.

Verder kan zij de geographishe ligging en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid tot wereldhandel niet veranderen, en evenmin heeft zij de krijgskans in hare hand.

De Kerk regeert niet over de wereld, heeft geen leger enz., doch beschikt slechts over haar leer, genademiddelen, en de macht van haar voorbeeld.

Door te werken op iederen mensch persoonlijk heeft zij slechts indirect invloed op de geschiedenis der volkeren. En wanneer wij hier en daar moeten toegeven dat een toestand bestaat, die niet de gewenschte is, dan valt de schuld daarvoor niet op de Kerk en den godsdienst, maar op den mensch en diens zwakheden besluit *Het Nieuwe Dagblad.*

En in een hoofdartikel van *De Tijd* lezen wij de volgende behartenswaardige opmerking.

Maar al te zeer vindt ook bij de Katholieken het vooroordeel ingang, dat rijkdom op zich reeds een bewijs is van meerwaardigheid en hoogere beschaving. Dit wanbegrip leidt tot een valsche opvatting en materialiseering van den godsdienst, die in veler oogen voornamelijk waarde heeft in zooverre hij aan de bevordering van den stoffelijken welstand dienstbaar is of ondergeschikt kan gemaakt worden. Dat de mate van „cultuur,” in den moderneu zin genomen, over de voortreffelijkheid van den godsdienst bij een volk zou beslissen, is reeds een echt humanistisch denkbeeld, maar veel lager nog staat de opvatting, welke de qualiteit van den godsdienst afmeet naar de quantiteit van het geld en goed, dat zich eene natie wist te verwerven, niet zelden met voorbijzien en verachting van alle zedelijke beginselen en hoogere wetten. Ware de afwezigheid van talrijke millionairs een godsdienstig en zedelijk te kort, dan zou trouwens niet de Oude Wereld met hare eeuwenheugende christelijke beschaving maar de Nieuwe Wereld met hare business-koorts en haar eeredienst van Koning Dollar het type van de hoogste volkomenheid en cultuur zijn!

Feuilleton.

Voor een veer.

(naar PIERRE L' ERMITE.)

Overstelp me niet met het gewicht van een wereld; één vlindervleugel is voldoende om mij God te doen vinden.

Diderot.

Toen dien avond de moeder-havik, alvorens haar nachttaak te beginnen op een steen van den klokketoren van Bétheny, een stuk van een muis zat op te slokken bij wijze van vóór-ontbijt, kwam eensklaps haar dochter aanvliegen, klapwiekend, de veeren van haar kop plat naar achteren en den bek open; en met een stem vol schrik riep zij uit:

— Mama!...... Arenden!......

De moeder-havik hield op met eten, en het stuk van de muis bij den staart vasthoudend, sprak zij, terwijl haar ronde oogen vervaarlijk rolden:

— Je gaat er oogenblikkelijk weer op uit!

— Maar mama!!

— Geen praatjes van „mama”! Wil-je naar de muizen gaan, ja of neen?

— Arenden!......er zijn arenden!

— Dat dient allemaal nergens voor. Als je binnen een uur hier niet een half dozijn muizen hebt aangebracht, dan trek ik al je buikveeren uit, tot de laatste toe. Begrepen?

Daar dit moederlijk bevel aan duidelijkheid niets te wenschen over liet, liet de kleine havik vol schrik zich vlug van den klokketoren naar beneden vallen, naar hoopen stroo. En toen de moeder haar zag heenvliegen, zeide ze tot een kraai in de buurt:

— Het zijn geen kinderen meer! het mijne is morgen zes maanden, en dat vliegt er al op los, beter dan vader en moeder.

En zij begon weer aan haar muisje.

Maar ze had er geen twee happen van op, toen er een groot geraas ontstond in de lucht, zwak eerst, dan aangroeiend, snorkend......

Er gebeurde blijkbaar iets ongewoons...... en, ofschoon ze haar toilet nog niet gemaakt had, kon de havik toch niet nalaten, eventjes in de ruimte te kijken.

— Te drommel!

De kruin der broomen zag zwart van het volk. Tarsels, roerdompen, sperwers, valken, schuifuiten, steenuilen enz......

En, met den poot voor de oogen wegens het daglicht, dat belette te zien, richtten alle hun kijkers naar een groot grijs punt, dat naderde in de lucht......

—Wat is dat!!......

Maar niemand wist er iets van.

— Dat is geen arend, zei een oude roerdomp, iemand van veel ondervinding, ik ben de vorige maand voor zaken in Tyrol geweest; ik heb daar arenden ontmoet. Maar ze zien er heel anders uit.

— Een lammergier?

— Ook niet; ik ken er een in den Dierentuin, waar mijn vrouw in een kooi zit.

Maar eensklaps spreken ze niet meer...... Hun veeren zitten stijf tegen de koppen aan, en ook die van hun onderlijf strijken plat van schrik: de geheimzinnige vogel is op hen afgekomen met drie groote open kisten, om ze er alle in te stoppen.

— Maak, dat je wegkomt!

Gelukkig neemt de groote vogel, die vreeselijk bang schijnt te zijn voor boomen, plotseling een zwaai en verwijdert zich.

Dan komen ze weer bij elkaar en beginnen ze hem te beschrijven: hij heeft een kist ter rechterzijde! een kist ter linkerzijde! een kist van achteren!

— Dat is geen vogel; 't is een kistenmaker!

— Of een verpakker!

— En dan kijk eens wat een houding! Hij spuwt rook!

— U noemt dat „spuwen!” zegt gemaakt een nuffige ekster.

— Maar je kunt niet zien, waar zijn vooreind of waar zijn achtereind is!

— O, hoe' onsmakelijk!

— Vreemd, vreemd!! mompelde de roerdomp.

Maar het werd nog veel vreemder! Want de vogels waren nauwelijks van hun ontroering bekomen, of hetzelfde grijze punt kwam weer in de verte te voorschijn, aangroeiend, snorkend als daarstraks.

Nog een ander! Weer een kistenmaker!

Vervolgens een derde, aardiger die laatste, lang, bevallig, met gemak zich wendend, maar ook hij spuwde en snorkte.

— En wij spuwen niet! wij snorken niet, zelfs al slapen we! zei een raaf, die er heel deftig uitzag in haar zwart kleed.

Toen werd het stil, maar dat duurde niet lang.

Nadat de wind bedaard was, verschenen weer zes groote grijze vogels. Maar de meeste maakten dolle bewegingen, ze stampten en slingerden van bakboord naar stuurboord, als waren ze stomdronken.

— Houd je roer recht, rekruut! riep, op het zien van een totaal verkeerde beweging, de roerdomp, die moed vatte.

De waarschuwing kwam te laat! De groote vogel stortte hals over kop naar beneden, en boorde zich in den grond in zulk een ruïne van verwrongen radertjes, van gebroken ijzerstaven, van gescheurd doek, van bijtenden en stinkenden rook, dat een schuifuit, die er verstand van had, 't niet kon nalaten te zeggen:

— Hoe is het mogelijk, je zoo toe te takelen!

— Zal ik eens gaan kijken? vroeg de kleine havik, die haar ijver wilde toonen.

— Jij! jij zult er goed aan doen, zoo gauw mogelijk naar bed te gaan! en op een drafje!

* * *

Eigenlijk waren alle vogels heelemaal van streek.

Er was iets veranderd in hun lucht.

De steenuilen vooral wachtten vol ongeduld op den nacht, opdat ze duidelijk zouden kunnen zien.

Deze begint allengs in te vallen. De zon verdwijnt onder den horizon, de hemel wordt paarskleurig; vervolgens grauw, dan donkerblauw, de boomen zijn donkerfluweelkleurig; de nieuwsgierige sterren komen met haar vurig neusje voor het venster. De geluiden der aarde gaan zwijgen. Nog eenige stemmen...... in de verte ontploffingen, zoo iets als het bekende geluid van opspringende champagnekurken.

Dan......niets meer, niets.... De groote nacht over de uitgestrekte vlakte......

Dan daalt de gevleugelde kolonie, hun sterke en zachte vleugels wijdopen, zonder één motor-explosie, zonder rook, zonder kist, zonder drijfriemen, zonder rails, zonder raderen, zonder schroeven, in groote kringen neer op de vlakte.

— Daarheen! mompelt de kleine havik, die toch gegaan is, ik weet waar hun nest is, daar is 't, op de aarde!

Huisgezin en School.

Weldra zal te Brussel een wereldcongres gehouden worden over de opvoeding van het kind in 't huisgezin.

Onderwijsspecialiteiten van alle richting en stand zullen er 't woord voeren.

Ook treden er verschillende Nederl. sprekers op. Naar aanleiding van dit congres worde eens de aandacht gevestigd op het verband, dat er moet bestaan tusschen de opvoeding in 'thuisgezin en in de school.

In tal van onderwijzerskringen wordt er tegenwoordig over geklaagd, schrijft **K.** in *De Voorhoede*, dat er geen voldoende samenwerking bestaat tusschen de opvoeding in 'thuisgezin en in deschool. M. a. w. tusschen de ouders en onderwijzers.

En die klachten zijn gegrond.

Want meermalen kwam het voor, dat hetgene, wat de onderwijzers op school voor het kind hadden opgebouwd, in den huiselijken kring van datzelfde kind weder werd afgebroken.

En dit geschiedde vooral door de groote onoplettendheid en lichtzinnigheid der ouders, in zake de opvoeding hunner kinderen. Er zijn maar al te veel ouders, die van de opvoeding der kinderen al bitter weinig verstand hebben; en wat erger is, onder deze ouders zijn er, die het toch nog veel beter meenen te weten dan de onderwijzers op de school.

Nog onlangs verklaarde ons een achtbaar hoofd eener Katholieke school dat hij ouders had aangetroffen, die de kinderen gewoonweg tegen de onderwijzers opzetten. Dergelijke ouders spreken in alle opzichten de kinderen voor en zijn er slechts op uit, het beste onderwijs in twijfel te trekken.

Nu behoeft men nog geen opvoedkundige te zijn om te begrijpen, hoe verderfelijk het is voor het kind, wanneer de ouders niet de feilen van het kind willen zien, wanneer de fouten van het kind soms door de ouders vergoelijkt worden.

Het kind zal op den duur allen eerbied voor den onderwijzer missen en ten slotte zal het zoover komen, dat het kind ook elders geen tegenkantingen meer kan verdragen en zoo zal het opgroeien tot een hoogst gevaarlijk lid der maatschappij. Wij zijn de stellige overtuiging toegedaan, dat vooral de jeugd moet gewend worden aan tucht. In zijn jeugd moet de mensch leeren, iets te kunnen verdragen, want juist de meeste misdadigers zijn in de jeugd gevormd, omdat zij toen te veel vrijheid genoten, omdat de ouders alles toegaven, wat het kinderhart begeerde.

* * *

Nu ontveinzen wij 't ons niet, dat het voor een ouderhart vaak hard zal vallen, het kind te bestraffen, als het misdaan heeft. Vooral de moeder zal vaak geen weerstand kunnen bieden aan het kind, dat maar al te zeer de gave der tranen bezit om het weeke moederhart te vermurwen. Maar al wie een ware liefde heeft voor de kinderen, die zie daar niet tegen op, want in latere jaren zullen die kinderen het den ouders duizendmaal dank weten, dat zij niet alles toegaven, maar den ouderlijken plicht naar behooren begrepen.

Het is niemand minder dan de geleerde Pater Cathrein, die in zijn moraalphilosophie de ouders met nadruk op dezen plicht wijst.

Het kind gelijkt, volgens pater Cathrein, op een jongen boom, waaraan de tuinman heel gemakkelijk ieder en vorm geven kan.

„Een zorgzame hand die zachtheid op de juiste wijze met gestrengheid weet te vereenigen, kan daaruit een heerlijken boom voortbrengen, die door zijn zoete en kostbare vruchten de moeite van den tuinman rijkelijk beloonen zal."

„Men kan niet vroegtijdig genoeg met de zedelijke opvoeding van het kind beginnen. Volgens vele pædagogen is 't karakter van het kind reeds met zijn achtste levensjaar gevormd. Daarom moet reeds op den schoot der moeder de opvoeding van het kind begonnen worden en eenmaal begonnen zijnde, moet die opvoeding met de grootste consequentie worden doorgezet".

En pater Cathrein besluit: „Wel het kind, dat van zijne prilste jeugd af gewend is geworden aan den zwaarsten strijd, die de mensch te voeren heeft, den strijd tegen zich zelven.

„Maar wee het kind, dat reeds in de jeugd de speelbal is geworden van zijn verkeerde neigingen, driften en luimen."

De Luchtvaart.

De laatste dagen hebben weer schitterende triomfen en ook treurige nederlagen te boeken gehad, schrijft een Belgisch correspondent aan *Het Centrum*.

Nauwelijks had de stoutmoedige Belg Jan Olieslagers het hoogterecord der wereld geslagen of een land- en stadgenoot van hem Tyck steeg hooger: tot 1700, of 1800 meter toe.

Hij was zelfs heelemaal verdwenen zoodat een andere luchtvaarder hem vergeefs ging zoeken; eindelijk bleek, dat hij het vliegterrein niet meer vinden kon en bij een dorpspastoor gastvrijheid had gevonden. Hij is natuurlijk 't voorwerp van veel belangstelling, waarin de koning voorgaat.

„Is het koud daarboven?" vraagt men hem daareven.

„IJskoud! Bij elke daling kreeg ik een ijzige lucht in 't gezicht."

„Kondt gij nog hooger stijgen?"

„Waarom niet? De hoogte is immers onbegrensd! De dichtheid van de lucht zal toch altijd wel voldoende wezen voor de standhouding. Men beeldt zich niet in, met welk gemak men daarboven stijgt. Toen ik de laatste maal boven 't terrein zwenkte, wees een der toestellen 1500 M. aan (op hetzelfde oogenblik gaf de meting beneden 1520 M.) Enkele stonden daarna wees mijn toestel 1700 M. Toen verloor ik, bij oogenblikken, de aarde totaal uit 't oog. Lang heb ik aldus boven Leuven gezweefd, zonder het te weten. De stad leek mij een kleine punt, enkel twee, drie huizen. Dan begon ik te dalen tot 400 M. om mijn weg te verkennen. Enkele minuten later, landde ik te Campenhout, bij gebrek aan essence.

„Sedert drie dagen, gaat hij voort, wachtte ik geduldig de gelegenheid af om het hoogterecord te kloppen. Gisteren waren de omstandigheden gunstig. Ik vertrok dan ook!"

Tyck is een onzer meest sympathieke vliegers. Na zijn leertijd doorgemaakt te hebben te Pau, vloog hij beurtelings te Sevilla, te Dusseldorf en in Rusland. Zijn eerste vlucht van verleden week, was voor velen een veropenbaring, want zoo weinigen, hier te Brussel kenden hem. Is hij op dit oogenblik nog niet officieel wereldrecordman der hoogte, dan zal het toch maar een quaestie van uren wezen.

Tyck is ontevreden omdat een Parijzer sportblad komt melden dat Brookens, die in Amerika 1902 m. hoog steeg, de eigenlijke wereldrecordman der hoogte is.

„Zoodra deze hoogte officieel zal bestatigd geworden zijn, zal ik tot 2000 m. klimmen en zelfs hooger," zegt Tyck, „doch in afwachting daarvan ben ik de eigenlijke wereldrecordman."

Maar vanmorgen 3 Aug. komt van datzelfde vliegterrein bij Brussel een treurige tijding.

De Luikenaar Kinet viel van een hoogte van honderd meter en was dadelijk dood.

Een onderdeel van de machine brak en raakte in den motor verward, die bleef stilstaan. Kinet viel van een hoogte van 200 M. en werd door den motor verpletterd. Zijn vrouw was bij het ongeluk tegenwoordig.

Den 13n Juli viel zijn broer, ook dood.

En een paar dagen geleden werd uit Engeland gemeld:

Mevr. Franck is op het vliegveld van Boldan tegen een paal gevlogen. Het toestel viel van een hoogte van 25 M. naar beneden. Mevr. Franck bekwam verscheidene fractuurs aan armen en beenen. Bij den val werd een jonge toeschouwer gedood.

Morane is naar Liverpool gevlogen. Bij zijn terugkeer kwam hij neer op een zandbank, eenige mijlen in zee, nabij Blackpool. Sloepen zijn vertrokken om hem te redden.

Het is dan ook geen wonder, dat de uitvindende geesten nog steeds bezig zijn *veiliger* toestellen te bedenken (het doet ons vroeger voorgestelde plan: een stijve parachute met een opening in 't midden en daarin een luchtschroef, vindt nog geen bijval).

En zoo lezen we:

Een nieuwe soort vliegmachine is geconstrueerd door een Schot, mr. G. L. O. Davidson.

Ze is volgens het gewone model gebouwd, maar wat afmetingen betreft, stelt zij alles in de schaduw, wat tot nu toe door de zwaarder-dan de lucht-menschen is tot stand gebracht.

Gedurende de laatste 9 maanden zijn tal van arbeiders bezig om het toestel in gereedheid te brengen en tot nog toe heeft het reeds een kapitaal van 5000 pd. st. gekost, terwijl nogmaals 5000 pd. st. noodig is, om het geheel te voltooien.

Als het klaar is, zal het toestel meer dan 6 ton wegen en in staat zijn 20 tot 30 passagiers mee te voeren.

Het voordeel van deze uitvinding is, volgens mr. Davidson, dat de machine in alle weers-omstandigheden bruikbaar is: verder, dat ze door eigen kracht zich verticaal van den grond kan opheffen, dat ze door de constructie in staat is, stil te staan in de lucht, en dat ze 'n snelheid kan ontwikkelen van 150 mijl per uur.

Het toestel heeft vleugels van 27½ voet in diameter, terwijl het inwendige veel op dat van een tram gelijkt. Onder het „salon", zullen we maar zeggen, bevindt zich de machinekamer, waarin twee 60-paards machines geïnstalleerd zijn. De uitvinder heeft met het toestel of liever, met een model, op dezelfde schaal, in 1907 proeven genomen te Colorado, welke uitstekend gelukt zijn.

Alleen meenen we ons te herinneren, dat het toch ten slotte is stukgevallen.

Een Engelsch ingenieur heeft in Londen een klein model bestuurbare luchtballon laten manoeuvreeren, door van af zijn podium draadloos telegraphisch zijn bevelen aan de machines over te brengen. Het luchtschip bewoog zich precies naar zijn wenschen in alle richtingen door de zaal, terwijl hij bovendien boven een bepaalde plaats van de zaal een regen van papieren bommen deed neervallen, die in werkelijkheid te vervangen zijn door echte bommen. Voor den gebruiker van dit aanvalswapen is de persoonlijke veiligheid blijkbaar zoo groot mogelijk. Het werkelijke luchtschip zal 20 M. lang zijn, met 2 M. middellijn; het zal een paar honderd kilogram explosiefstoffen mee kunnen voeren en het zal in een gebied niet een straal van 160 K.M. handelbaar zijn; d.w.z. vanuit Amsterdam zal men zonder eigen gevaar Arnhem gemakkelijk kunnen bombardeeren.

Treurig einde van Nicolaas Tinet. ✠

Ook de Brusselsche „Quinzaine", die tot nu toe zonder incidenten verliep, heeft toch haar slachtoffer, geëischt. De jonge vlieger Nicolaas Kinet, wiens broer voor enkele weken op de meest betreurenswaardige wijze omkwam, is Woensdag 3 Augustus te pletter gevallen. Om 4 uur, terwijl een tamelijk scherpe wind woei, was de moedige, wij zouden haast zeggen de overmoedige Luikenaar tegelijk met zijn kameraad Olieslagers in de lucht gestegen. Onder enthousiaste toejuichingen der groote menigte vloog hij verscheidene malen de aërodrôme rond, om dan, zooals gewoonlijk een tochtje boven de naburige vrije velden te maken.

Plotseling, terwijl Olieslagers, Kinet en Lanser door de lucht zweefden, kwam een onverwachte rukwind opzetten. Een kreet van ontzetting steeg van het vliegveld op. Heel in de verte zag men een vliegtoestel in duizelingwekkende vaart naar beneden storten. Wie was het? Kinet of Lanser?

Verwarring en schrik maakten zich van het publiek meester, toen enkele seconden later een tweede kreet van angst en ontzetting uit duizenden kelen over het veld klonk. Dezelfde rukwind had ook Olieslagers getroffen, die zich op een hoogte van 700 meter bevond. De vliegmachine maakte duizelingwekkende slingeringen: het publiek stond te beven van angst; enkele dames vielen in zwijm en de meesten keerden zich om, om geen getuige te zijn van het bloedig ongeluk, dat iedereen vreesde.

Maar Olieslagers had als altijd, in die uiterst gevaarlijke oogenblikken, zijn tegenwoordigheid van geest bewaard. Hij wist zijn toestel te beheerschen, kwam in pijlsnelle vaart, bijna loodrecht, naar beneden zetten en botste met een geweldigen smak op het vliegterrein. Het toestel had belangrijke averij opgeloopen, maar de Antwerpsche „duivel" was ongedeerd gebleven. Een oogenblik herademde het beangste publiek, maar geen enkele toejuiching werd op dezen krachttoer van Olieslagers gehoord, want allen dachten slechts met vrees aan het lot van Kinet en Lanser.

Daar stormden allen van het vliegveld om de ongelukkige aviateurs op te zoeken. Automobielen en fietsers renden over de ongelijke binnenwegen en voetgangers liepen als om strijd naar Wezembeek, om eenig nieuws omtrent de vliegers te vernemen. Lanser en zijn passagier werden reeds spoedig teruggevonden. Ook zij hadden de rukwinden gevoeld, maar konden in allerijl nog dalen op een veld in de nabijheid van Sterrebroeck.

Arme Kinet! Hij was het dus, dien men van een ontzaglijke hoogte in duizelingwekkende vaart naar beneden zag storten. Waar lag het slachtoffer? men wist het niet. Het publiek rende als waanzinnig, door de aardappel- en graanvelden. Eindelijk vond men het toestel op een korenakker in de nabijheid van Wezenbeek. Daar lag de prachtige biplane, die Kinet met zoo'n vaste hand bestuurde. Het was niet meer dan een puinhoop, waaronder de ongelukkige Kinet begraven lag.

Spoedig had men het slachtoffer van onder de ruïne van gebroken stangen gehaald en op een bed van koren neergelegd. Sommigen meenden dat hij nog in leven was, maar toen even later een geneesheer met Louis Kinet, den broer van het slachtoffer, op de plaats des onheils aankwam, kon de dokter slechts den dood constateeren.

Louis Kinet was als waanzinning van smart. „Mijn arme broer!" mijn „arme broer", snikte hij, en hij wilde zich op het bebloede lijk van zijn ongelukkigen broer werpen. Men moest hem van de plaats wegleiden......

Volgens de verklaring van den geneesheer was de dood onmiddelijk ingetreden want Kinet had bij den val zijn hals gebroken.

Onbeschrijfelijk was de droefheid van mevrouw Kinet, die het ongelukkige schouwspel had zien gebeuren......

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. M. G. Vuijlsteke.

De Apostolische Breve, waarbij Mgr. MICHAEL GREGORIUS VUYLSTEKE benoemd werd tot Apostolisch Vicaris van Curaçao, draagt de dagteekening van 10 Juni. Bij een andere breve onder dezelfde dagteekening werd de Vicaris Apostolicus benoemd tot Bisschop van *Charadrus*.

Charadrus is een titulaire bisschopszetel in Klein Azië, vroeger verbonden met Lamos en daarmede ressorteerende onder het aartsbisdom van Seleucia. Tegenwoordig is van Charadrus nog slechts een klein dorpje over van 280 inwoners en wordt Kaladran genoemd.

Hoedenstroo.

Nu het zooveel regent op onze eilanden en hier en daar uitgestrekte stukken gronds, tusschen dammen gelegen, het geheelen jaar drassig blijven, durven wij het wagen een voorstel te doen tot het aanplanten van de palmsoorten die ons het zoo zeer begeerde hoedenstroo leveren, ook zelfs op onze benedenwindsche eilanden. Al zal zulk een ondergeloopen land, wat met systematischen damaanleg voortdurend nat gehouden kan worden, zeer zeker niet in de geheele behoefte onzer vlechtindustrie voorzien, het zal ons toch, als de Venezolaansche havens om binnenlandsche woelingen, of om andere redenen, voor ons gesloten blijven, minstens voor eenigen tijd aan de onontbeerlijke materia prima kunnen helpen.

Laat men toch niet a priori vast stellen, dat een dergelijke proef zeker mislukken moet. Als men een goed tusschen bergen beschut terrein, om 't stuk waaien der palmen te voorkomen, uit kiest, heeft men tevens veel watervang en kan men het nat blijven van het beplante terrein door dammen met sluizen regelen.

Of durft men den proef hier niet aan, dat men althans op de Bovenwindsche...

— Op de aarde? Bah!

— Ja, dáar.

En zij verdringen elkaar voor houten loodsen, omringd door gedeukte veldfiesschen, ijzerdraden, gereedschappen, smidsen, steenkolen.

Door de gaten der planken bemerken de steenuilen, nieuwsgierig als ze zijn, eindelijk de groote vogels.

In welk een staat!

Alle naderen. Ieder wil zien. Men tuigde er verschillende af...... er werd geschrapt, gevijld, men werkte er met nijptangen, met klinkbouten, met olie, met petroleum, met caoutchouc; de werklui spraken van „te sterke wind, rimpeling van het doek, regeling, gebrek aan een motor, gebrek aan een schroef, gebrek aan alles."

— Wat een mankementen! merkte een valk op, met een mooien wiekslag zich optillend.

— Dat......vogels......? Dat is zelf geen pluimveel zegt een onvoorzichtige zwaluw, terwijl hij zeer snel een lijn in de lucht beschrijft.

— Hédaar, uitvinder! schreeuwde een zeer slecht opgevoede ekster...... Wil je mijn naamkaartje?

* * *

En den volgenden dag stond een man met een energiek en schrander gelaat, een man met een vetleeren buis aan, een man die nog in zijn ooren had de echo van langdurige toejuichingen, die ten volle verdiend waren, met een onmetelijken ootmoed te peinzen voor een kleine vogelveer, die hij dáar, als bij toeval, bij zijn deur gevonden had, en die hij nu, zacht en zachtig als ze was, in zijn vereelte, witte hand hield.

De vliegmachine der toekomst.

De Parijsche corr. der „Zw. Ct." vertelt van de luchtvaarttentoonstelling.

Van alle mogelijke typen vliegmachines staan hier in het rond. Gewone en bestuurbare luchtballons hangen aan den zolder. Maar het meeste bekijks van alles heeft de kleine monoplan van Santos-Dumont, de „Demoiselle, die er te kijk staat als een kleine musch te midden van reigers en adelaars. Het is dezelfde machine waarop hij te Saint-Cyr z'n interessante vliegproeven gedaan heeft, een paar weken geleden.

Bij het zien van dit minuscule vogeltje, dat een jong van de „Blériot" kon zijn, staan we werkelijk sprakeloos van bewondering. Dit is zonder twijfel de machine van de toekomst, de machine, die iedereen op z'n zolder bergen kan — wat we met de reusachtige biplans b. v. wel laten zullen—; dit is de vogel die Fakland zich moet hebben voorgesteld, toen-ie de geschiedenis van Pieter Zwaluw's „Gevleugelde Daden" schreef. Als wijlen Icarus les had kunnen nemen van Santos Dumont!...

Dit is de werkelijke „vogel", de kleine practische machine, die we eerlang allemaal zullen hebben, zooals nu een fiets. De Demoiselle heeft een vlucht van — naar mijn schatting — hoogstens vier meter. Midden tusschen de vleugels, op een zitplaats van een lap sterk leer, zit de bestuurder. De motor bevindt zich boven z'n hoofd, de tweebladige schroef zit midden voor de vleugels. In de rechterhand houdt hij een hefboom, in de linker een wieltje, die beide hun bewegingen overbrengen op het staartstuk achter hem. Die staart is tegelijkertijd richting- en hoogte-stuur. Hij bestaat uit een horizontaal en een verticaal vlak, die **elkaar in het midden kruisen. De rech**terhand kan dezen staart links of rechts, de linkerhand op of neer bewegen.

Met z'n rug beweegt de bestuurder een hefboompje, dat dient voor de gauchissement van de vleugels, die daardoor in min-of-meer hellenden stand gewrongen worden, noodig bij het zwenken naar links of rechts. Met z'n voeten, rustende in een kleinen beugel, regelt hij de snelheid van z'n motor. Het kraantje van den benzine-toevoer bevindt zich vlak voor hem. Het is allemaal simple comme boujour, maar Columbus heeft toch eerst een ei op z'n punt moeten zetten, eer we wisten hoe dat te doen.

Het geraamte van de „Demoiselle" is van lichte bamboestaken, bespannen met dubbel perkament.

Met deze kleine machine heeft Santos te Saint Cyr werkelijk wonderen gedaan. Hoogte- en afstandsvluchten met de grootste zekerheid en het grootste gemak; zwenkingen, „achten" in de lucht, prachtige opstijgingen, na nauwelijks enkele meters over den grond rollen, en last not least, een terugkeeren boven z'n uitgangspunt en boven de hoofden van **het enthousiaste publiek z'n beide han**den loslaten, z'n armen uitstrekken, en uit elke hand een zakdoek laten vallen, die dadelijk door de omstanders in kleine stukjes geknipt en verdeeld werden als herinnering aan dit kranige staaltje van de zekerheid, waarmee Santos op z'n machine zit. Een van m'n vrienden, die dit heeft bijgewoond, vertelde me, dat het publiek zich als gekken aanstelde van enthousiasme.

Deze kleine, kranige Braziliaan, de eerste die een bestuurbaren ballon deed zwenken om de Eiffeltoren, die toen in het vergeetboek raakte bij de groote daden van de Wrights, Blériot, Latham, Voisin, Delagrange, Farman, en alle anderen, hij is in stilte blijven voortwerken, en zoodra hij zich weer vertoonde heeft hij de voorname plaats weer ingenomen die hij alleen tijdelijk verlaten had.

Zijn machine is op de tentoonstelling in het „Grand Palais" de kleinste. En juist daarom is hij zelf misschien de grootste.

windsche eilanden en op Suriname beginne met den aanplant van stroopalmen. Maar men beginne!

Zoolang er nog geen behoorlijke aanplant van stroopalmen op eigen terrein bestaat, is de hoedenindustrie te veel afhankelijk van invloeden, waarover wij zelven volstrekt geen macht hebben.

Hoedenindustrie.

Verleden week klaagden wij over den lagen prijs der gewone grove strooheoden. Reeds maanden zijn ze f 2.50 per dozijn.

Nu worden wij echter van bevriende zijde er opmerkzaam op gemaakt, dat deze klacht aanleiding zou kunnen geven tot verkeerd begrip. Hoeden van 70 en 90 cts per stuk behooren ook nog tot de gewone, grove strooheoden, en van deze soorten, mits goed gevlochten, worden alle exemplaren die worden aangeboden, geregeld verkocht.

Zij vinden gereeden aftrek.

Duidelijkheidshalve willen wij derhalve uitdrukkelijk verklaren, dat wij verleden week enkel en alleen klaagden over den lagen prijs der allerminste soort grove strooheoden, die gewoonlijk naar Amerika gaan. En van die allerminste soort moet de overgroote massa der vlechtsters het toch altijd nog hebben.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen eenige monsters en reclame-artikelen van GESSLER's *Toover- Hoofdpijntabletten*. Agent voor deze tabletten is de Heer ARNOLD J. SALAS.

De Prins der Nederlanden.

Het voorgenomen bezoek van Z. K. H. de Prins aan de tentoonstelling te Brussel, dat begin Augustus zou plaats hebben, moest uitgesteld worden, daar de Prins vallende met zijn rijwiel, het sleutelbeen heeft gebroken.

Het ongeluk heeft zich als volgt toegedragen:

Toen Z. K. H. de Prins zich per rijwiel van Soestdijk naar Laren in het Gooi begaf, om een bezoek te brengen aan den oud-burgemeester van Apeldoorn, den heer Tutein Nolthenius, die zich aldaar metterwoon heeft gevestigd, kwam hij in botsing met een wielrijdster, die naar den verkeerden kant uitweek. De Prins viel van de fiets en blesseerde den arm. Per automobiel, daarop ontboden, vervolgde Z. K. H., den arm in een doek, zijn weg om het gewenschte bezoek af te leggen.

Ratten en Muizen.

Met genoegen zagen wij, dat onze geachte Collega's *El Imparcial* en *El Progreso* het verzoek richtten tot het Bestuur om ook in de buitendistricten de ratten en muizen te laten vangen en opkoopen.

Om Curaçao te vrijwaren tegen het pestgevaar zal men niet spoedig te veel geld uitgeven.

Zeer dankbaar moeten wij het Bestuur zijn voor de goede maatregelen tot dusverre genomen. Het reinhouden van sloppen en stegen en straten blijve voortdurend der aandacht van het Bestuur dringend aanbevolen.

Moge de Burgerij ook zelve zooveel mogelijk medewerken om overal reinheid en zindelijkheid te betrachten.

En wanneer nu nog in de buitendistricten de ratten en muizen gevangen worden en worden opgekocht, zal het gevaar van besmetting ongetwijfeld heel veel minder zijn. Besmette ratten immers, door schepen van elders hierheen gebracht, kunnen even goed naar de Buitendistricten trekken, als in de stad blijven.

De toekomst van Trinidad.

Het Britsche gouvernement is van plan, met het oog op de opening van het Panama-kanaal en de ontdekking op het eiland Trinidad van petroleumbronnen, die in de toekomst van zeer groot belang voor de scheepvaart kan zijn, den ingang tot de golf van Paria te versterken. De voordeelige geografische ligging van Trinidad voor strategische en commercieele doeleinden, is algemeen erkend. Door de toename der bevolking, de ontwikkeling van den landbouw en van het mijnwezen, is Trinidad de welvarendste en meest progressieve der Britsch West-Indische kolonies. Zijn commercieele ontwikkeling zou nog grooter geweest zijn, zonder de troebelen in Venezuela en de beperkende maatregelen van het Venezolaansche gouvernement, die den handel tusschen deze kolonie en de oostelijke provinciën van Venezuela, vooral het rijke Orinoco-gebied tegenhielden. Er bestaat echter geen reden om te wanhopen aan verandering van politiek van de Venezolaansche regeering. Ook op godsdienstig gebied is Trinidad ontzaglijk vooruit gegaan.

Worden de Bocas-eilanden versterkt, dan zal Trinidad een militair en vloot-centrum worden.

Ook als kolenstation is het in de laatste jaren toegenomen. En nog meer zal het vooruitgaan zoo aan de behoeften der schepen, die er kolen komen halen, zal tegemoet gekomen worden.

Castro.

The Catholic News van Trinidad deelt in zijn nummer van Zaterdag 13 Augustus mede, dat volgens zeggen ex-president Grl. Cipriano Castro toch naar Trinidad zal terugkeeren. Zoowel daar als in Venezuela heeft dit bericht ontsteltenis gewekt. Het Britsche en Amerikaansche gouvernement hadden beiden den ban tegen hem uitgesproken.

Men veronderstelt echter, dat het motief om hem thans toetelaten gezocht moet worden in de verbroken belofte van Presidents Gomez bestuur tot afschaffing der 30%, zoo Engeland Castro niet op Trinidad toeliet. Het Britsche gouvernement hield zijn woord, terwijl het Venezolaansch bestuur de onverantwoordelijkheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken als verontschuldiging aangaf. Ook zegt men dat er kwestie is tusschen beide gouvernementen over den spoorweg van Puerto-Cabello naar Valencia.

Koninginnedag.

Met vroolijke opgewektheid zal Woensdag a. s. de verjaring van onze geliefde Koningin weder gevierd worden. Zij die in 't bezit zijn van een wimpel, behooren die thans te hijschen boven de vlag, daar de wimpel alleen voor de Koningin mag geheschen worden. Het feestprogramma is bereids verschenen en wordt ook door ons in dit blad gepubliceerd.

De gebruikelijke audiëntie ten Gouvernementshuize zal om 10 uur gegeven worden.

Voor de slachtoffers der Prins Willem II.

Door het Comité, dat zich in Holland had gevormd om gelden bijeen te brengen voor de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers, die bij het vergaan van de „Prins Willem II" zijn omgekomen, is aan den Gouverneur f 1,275.— ter hand gesteld, om dit onder bepaald aangewezen personen te verdeelen.

Dit blijk van belangstelling, door het Moederland gegeven, zal ook door heel de Curaçaosche bevolking op hoogen prijs worden gesteld.

De C. Ct.

Theater Naar.

In dank ontvingen wij een beleefde uitnoodiging tot bijwoning der voorstelling welke de soldaten heden avond geven ten bate van het „Militaire Tehuis."

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

266 ratten
170 muizen.

Van af 't begin werd reeds verdelgd een totaal van

24976 ratten en
110972 muizen.

Buitenland.

Roosevelt, de Messias der Ver. Staten.

Geen vorst of staatshoofd, geen veldheer met roem overladen is zoo gefêteerd bij den terugkeer in zijn land als Roosevelt in Amerika. Zijn ontvangst heeft onder alle opzichten het „record" geslagen.

Dolzinniger en meer lawaaierig-entusiast is er nooit een geweest. Van 7 uur 's morgens tot 2 uur 's middags was het een aanhoudend oorverdoovend lawaai, waarin de toejuichingen van een dol-opgewonden volk, het gedonder der kanonnen, het schel gefluit der sirenen van ontelbare booten en de akkoorden van onvermoeide muziekkorpsen zich vereenigden. Twee miljoen menschen, mannen, vrouwen en kinderen schreeuwden zonder ophouden „Leve Teddy, leve Roosevelt, leve onze toekomstige president, leve de hersteller der nieuwe wereld!" En als ze moei waren van het schreeuwen, dan bliezen ze op trompetten, rammelden met schellen of sloegen plankjes tegen elkaar. Tranen werden er gestort van vreugde. Vrouwen reikten hem hunne kinderen om ze te aaien.

Maar welke diensten heeft Roosevelt dan aan zijn land bewezen sinds zijn vertrek, een goed jaar geleden? Wat voor een wondere onderneming heeft hij tot stand gebracht? Welk land heeft hij veroverd, welken vijand overwonnen?

In Afrika heeft hij één witten rinoceros en enkele andere beesten gedood. In Parijs heeft hij voor een uitgelezen publiek, waarvan driekwart geen Engelsch verstond, waarheden verkondigd die niemand betwist. Engeland gaf hij een lesje over haar politiek in Egypte. Dit alles verklaart niets. Amerika is ontevreden. Noch de republikeinsche partij, die zich tot een conservatieve partij ontwikkeld heeft, noch de democratische, die onder den invloed van Bryan een soort radikale geworden is, beantwoorden meer aan de aspiraties van het volk. De politieke en economische toestanden wisselen gestadig. Het Westen dat republikeinsch en protectionist was, is op weg naar vrijhandel, terwijl het Zuiden dat democratisch en voor vrijhandel was, op weg is om protectionist te worden. De Wetgevende macht is in diskrediet door de beschuldiging van corruptie. Recht en wet worden steeds minder geëerbiedigd. Heeft men een machtig politicus op zijn hand of voldoende geld voor een invloedrijk advokaat, dan kan men gemakkelijk en vrij met de wet den spot drijven. Van de 10.000 moorden, die jaarlijks in de Ver. Staten bedreven worden, worden slechts 20 percent gestraft. Van de gevangenen voor diefstal komen 75 percent vrij.

Daarenboven wordt — ondanks het toenemen van den rijkdom des lands, die zich te New-York openbaart door reusachtige werken, zooals de opening van den tunnel onder de Hudson, 't bouwen van huizen met 32 in plaats van 20 verdiepingen, — het leven steeds duurder en moeilijker.

De arbeiders worden voortdurend oproeriger en dreigen elk oogenblik met werkstaking. Daarom keert het volk zich tot iemand, dien het in staat acht om al deze kwalen te genezen, al zijn verwachtingen te verwezenlijken. Op Roosevelt is aller hoop gevestigd. Het volk heeft hem toegejuicht als „den Messias, die het land redden kan." Allerwegen erkent men weliswaar Taft's goede bedoelingen en rechtschapenheid. Doch hij was niet in staat het entusiasme van het volk op te wekken. Sommigen gaan nu zelfs zoover om Roosevelt als levenslang President voor te stellen.

Intusschen viel Roosevelt als president der republikeinsche partij, die Mr. Sherman koos.

Japan en de Filippijnen.

Kolonisatie is voor Japan een levensfactor. Korea komt reeds onder zijn macht. Er is echter in de Japansche pers een streven merkbaar naar meer zuidelijke uitbreiding. Natuurlijk altijd achter de gewone verklaringen dat er slechts een commercieele en industrieële bedoeld is. Het argument voor deze zuidwaardsche uitbreiding luidt als volgt.

De blanken, die naar de tropen gaan, verliezen in 10 jaar al hun levenskracht en geestelijke energie, terwijl hun kinderen in intellectueele en physieke kracht ver beneden hun ouders staan.

Het Duitsche gouvernement zond steeds de krachtigste en flinkste jongelui naar de tropische districten. Gedurende 10 jaar deden zij goed hun best. Daarna begon de physieke en verstandelijke verzwakking, terwijl de kinderen geheel waardeloos bleken. Daaruit blijkt dat het blanke ras niet deugt voor arbeid in de tropen. Willen ze hun werkkracht behouden, dan hebben de meesten om de twee of drie jaar een half jaar vacantie noodig. Hierin hebben dus de Chineezen en Japanners veel op de blanken voor. Velen hebben meer dan 20 jaar onverzwakt in de tropen gewerkt en hun kinderen blijven even intelligent en krachtig. Geeft dit niet te kennen, zoo zeggen ze, dat in het plan der Voorzienigheid de Japanners zich naar het Zuiden moeten uitbreiden?

De suikerproductie van Java kan den prijs over de geheele wereld regelen. En nog is het heele eiland niet in cultuur gebracht. De productiviteit van den bodem is onmetelijk, en nog veel grond wacht er op den arbeid van Japan.

Ze verlangen natuurlijk geen politieke overheersching, alleen maar het openstellen van natuurlijke bronnen. Wanneer het gouvernement dit begrijpt, zal het zeer zeker in de toekomst de Japansche arbeiders welkom heeten.

Ook drukken zij hun spijt uit dat ze indertijd hebben kunnen toestaan dat de Vereenigde Staten de Filippijnen in bezit namen. De annexatie van Hawaii zou natuurlijk en geographisch geweest zijn, maar van de Filippijnen blijft 't eeuwig jammer.

Als men zegt, dat de uitbreiding naar het Zuiden ze in botsing zal brengen met de belangen van Duitschland, Frankrijk, Spanje en Holland, en vooral van Groot Brittanje, dan antwoorden ze dat hun doel vreedzaam is, n.l. alleen slechts het openen van nieuwe bronnen en 't aanmoedigen van emigratie. Alleen willen ze zich steken in commercieele, industrieële en landbouwzaken, waarin de blanken niet met voordeel kunnen werken. Wat de botsing van hunne belangen betreft met die van andere naties, bestaat er in de noordelijke uitbreiding hetzelfde gevaar, alleen met dit verschil dat, terwijl de zuidelijke een goed vooruitzicht schenkt, de noordelijke slechts groote onkosten en arbeid belooft. Enkele Japansche kapitalisten varen goed bij de Manchoerijsche spoorwegen; doch voor den Japanschen werkman, landbouwer of kleinhandelaar is daar geen toekomst.

Belgie.

Twee ministers heengegaan.

Na Delbeke heeft nu ook baron Descamps, minister van schoone kunsten en wetenschappen zijn ontslag ingediend. Reeds maanden geleden had baron Descamps te kennen gegeven, dat hij het ministerie aan anderen wilde overlaten, voortdurend had hij echter den beslissenden stap uitgesteld, tot eindelijk het heengaan van minister Delbeke hem een gunstige gelegenheid bood om ook zijn portefeuille ter beschikking van den koning te stellen.

Wat de juiste reden is van dit ontslag weten wij niet, maar in ieder geval zullen allen, die minister Descamps in zijn arbeid leerden kennen, dit heengaan betreuren. Wie ook zijn opvolger zijn zal, de Belgen mogen hopen dat hij in ijver en kunde den scheidenden minister zal evenaren. Minister Descamps telde in de Kamer, zelfs ook aan de rechterzijde, vele tegenstanders, die, onze lezers zullen het zich herinneren, bij vele gelegenheden heftig tegen hem te keer gingen, zoo o. a. bij de jongste schooldebatten. Maar bij die gelegenheden, wanneer de minister van schoone kunsten en wetenschappen al de opwerpingen van zijn tegenstanders aftakelde, kon men juist het groote talent van minister Descamps leeren kennen en bewonderen.

Dat erkenden niet alleen zijn vrienden, maar ook zijn politieke vijanden, van wie er onlangs een heel naief verklaarde, dat minister Descamps de meest beminnelijke, vroolijke man was, behalve wanneer het beginsel-zaken betrof; en wat dat aangaat heeft geen enkel Katholiek minister ooit meer voor zijn partij gedaan, dan baron Descamps.

Natuurlijk houden de Belgische bladen zich ook nu weer bezig met gissingen over den toekomstigen minister van schoone kunsten. De „Metropole" zegt dat vooral Paul Berryer, de Luiksche senator als opvolger genoemd wordt. Berryer is de jongste senator en in de Katholieke beweging zeer bekend.

* *
*

Terwijl dit laatste ontslag nieuwe ontroering in de Katholieke politieke kringen gebracht heeft, polemiseeren de bladen nog altijd over de ware reden, waarom minister Delbeke is heengegaan.

Verscheidene liberale bladen meenen in den slechten gezondheidstoestand slechts een voorwendsel te zien en zijn aan het visschen gegaan of zij niet een andere oorzaak konden vinden. Zoo beweert de Brusselsche correspondent van de liberale „Nieuwe Gazet", met veel gezag, dat hij alleen in staat is om nu eens de ware reden op te geven van het ontslag van minister Delbeke, zoo zegt de correspondent. Die reden is een geschil tusschen den koning en den minister van openbare werken aangaande de leening van vijf-en-veertig millioen

voor de verschillende prachtwerken, namelijk de twintig millioen voor Ostende, het „Musée Mondial", enz. Het schijnt wel, dat de koning dit alles tot bescheidener verhoudingen brengen wil, en die uitgaven regelen wil naar den toestand onzer financiën.

Dit moet in het verband worden gebracht met de woorden, door den koning uitgesproken, toen de bestendige deputatie van Henegouwen door den vorst ontvangen werd, om hem te vragen het geld der stichting aan te wenden om beroepsscholen te stichten. De koning had doen opmerken dat alleen de Kamer het recht had de bestemming door Leopold II aan die stichting gegeven te wijzigen.

Anderzijds heeft men reeds aangekondigd dat de twintig millioen, die moesten gebezigd worden voor te Oostende uit te voeren prachtwerken, eveneens een andere bestemming zouden krijgen.

Een onderhoud dat plaats gehad heeft tusschen de heeren de Smet de Nayer, senator Verbeke en den heer Coppieters, senator en gewezen aannemer der groote werken die te Oostende moesten uitgevoerd worden voor de vischvangst, schijnt aan te duiden dat er een nieuwe richting zal worden gevolgd voor wat de bestemming der fondsen betreft."

Het blad teekent hierbij aan:

„Die verklaring werpt een helder licht op den toestand.

Onze jonge koning zal dus, met praktischen zin, vooral aan ernstige dingen denken, en de werken van louter weelde alleen dan op het voorplan stellen, wanneer het hoogstnoodzakelijke zal verricht zijn.

Zijn kranig optreden laat ons toe te veronderstellen, dat hij geheel afgebroken heeft met den ouden sleuter, en vastbesloten is op moderne wijze te regeeren.

Liet zijn troonrede het alvast niet doorstralen."

Wij behoeven natuurlijk niet te zeggen, dat de correspondentie hiermee een bewonderenswaardig komkommer-fantasie-artikel geleverd heeft. Zelfs zijne partijgenoot de „Soir", die heel wat beter is ingelicht dan de „Nieuwe Gazet", komt met beslistheid tegen deze en andere verzinselen op. Het blad schrijft o. m.: „Men heeft een gerucht de wereld ingezonden, dat tusschen minister Delbeke en zijn collega's, voornamelijk minister Libaert, groote meeningsgeschillen over de uitvoering van eenige werken gerezen waren. Ja men beweert zelfs dat de koning zich in het incident gemengd heeft en zich tegen minister Delbeke heeft verklaard, maar de waarheid is, dat Delbeke niet van meening verschilt noch met zijn collega's noch met den koning.

Om de tegenspraak op de „Nieuwe Gazet"-verzinsels nog vollediger te maken geven wij ten slotte de inlichtingen, welke de „XXe Siecle" van bevoegde zijde vernomen heeft. „Wij vernemen, zoo schrijft het blad, dat de heer Delbeke niet alleen besloten heeft om zijn portefeuille neer te leggen, ook zijn mandaat als Antwerpsch afgevaardigde. De achtenswaardige minister zegt thans definitief vaarwel aan het politieke leven, enkel en alleen om gezondheidsredenen.

De heer Delbeke was van plan om reeds daags na de verkiezingen heen te gaan; vóór 22 Mei (den verkiezingsdag) wilde hij niet aftreden, omdat men een persoonlijke campagne tegen hem op touw had gezet, toch hadden hem de geneesheeren vóór dien datum een algeheele rust voorgeschreven.

En alleen om die reden is Delbeke thans heengegaan, nadat hij hierover herhaaldelijk met den koning had geconfereerd. Zaterdag j.l. werd hij wederom door hevige koliek-krampen overvallen, die meer dan drie uur aanhielden en hem het definitief besluit deden nemen.

SPANJE,

Spanje en het Vaticaan.

De Romeinsche corr. van de *N. R. Ct.* heeft een prelaat gesproken over het conflict met Spanje en vertelt van zijn onderhoud o. m. het volgende:

Het onderhoud duurde ruim een uur. Het in zijn geheel weer te geven ware een onmogelijkheid. Ik zal echter trachten de hoofdzaak weer te geven, de zijwegen, waarop mijn zegsman wel eens afdwaalde, niet volgend. „Er heeft in Madrid een commissie zitting, bestaande uit 12 vertegenwoordigers van het Vaticaan en 12 van Spanje, die ten doel heeft het Concordaat te wijzigen. Maar, zooals dat met vele commissies het geval is: het werk vlot niet; veel gepraat en weinig resultaten. Het was dus in 1902 dat de toenmalige regeering verzocht met ons in directe onderhandeling te treden. We stemden toe en de regeering bood ons 8 voorstellen aan voor een nieuwen modus vivendi.

Van die 8 stemde het Vaticaan er in 4 toe, waarbij o.a. de bepaling, dat elke Orde minstens 12 leden moest tellen (bij minder werd haar huis gesloten) en dat kloosters enz. onder de belastingwet vallen. Den 6den April 1902 werd tot een modus vivendi op deze 4 voorstellen besloten, echter drie dagen later, den 9den kwam er een Koninklijk besluit dat tóch alle 8 voorstellen inhield. Het Vaticaan protesteerde — Spanje erkende zijn ongelijk en trok het besluit in; het was dus, om zoo te zeggen doodgeboren; het is nooit toegepast. Inmiddels waren de onderhandelingen over de congregaties aangeknoopt en in 1909 kwam men tot een vergelijk, dat reeds door den ministerraad was goedgekeurd en stellig door de Kamer zou zijn aangenomen, toen een paar dagen vóór de beslissing (October 1909) Maura viel. Hij had ergens een prefect benoemd die niet aan den koning behaagde, er ontstonden quaesties, enfin, met den val van Maura gingen ook de nieuwe tegemoetkomingen van het Vaticaan in den doofpot. Uit dit alles blijkt wel, hoe we van beginne af aan hebben willen onderhandelen en hoe van een „intransigente houding", die ons steeds verweten wordt, toch geen sprake is.

Zoo was de stand van zaken, toen Canalejas aan de regeering kwam. Van begin af aan is de houding van hem tegen ons onbehouwen geweest. We waren geneigd buiten de commissie om, direct te onderhandelen, daar is echter geen sprake van geweest. Onderhandelen wil zeggen; van beide zijden naar elkaar toekomen en het eens worden. Als ik u zeg: tot nu toe gaf ik u voor dat en dat werk 100 Lire in de maand, maar vanaf heden kan ik er maar 50 betalen, dan antwoordt u: „goed, maar dan doe ik ook voortaan alleen maar de helft van het werk, te weten, dat en dat". Dat is onderhandelen.

We waren — ik herhaal het — dus geneigd om te onderhandelen en wel in de eerste plaats op verzoek van Canalejas zelf, over de godsdienstige Orden· Maar twee dagen later komt Canalejas met zijn besluit voor den dag, dat niet alleen ten opzichte van de Orden een vijandige daad was, omdat het tegen de Constitutie en tegen het Concordaat was, doch tevens de vijanden der Katholieke Kerk bevoordeelde.

En, ziet u eens signore, er bestáát een Concordaat of er bestaat er géén. Men kan met wederzijdsch goedvinden dat wijzigen, maar dat ééne der beide partijen op eigen gelegenheid gaat veranderen, zonder de andere zelfs aan het woord te laten komen, dat gaat niet aan.

Het Concordaat zegt dat de Roomsch-Katholieke godsdienst de de eenig wettig erkende in Spanje is. De besluiten betreffende de godsdienstige orden vormen een hoofdbestanddeel in het nieuw te maken Concordaat. Thans in zijn decreet geeft Canalejas aan de Protestanten (want u begrijpt dat met niet-Katholieken geen Mohammedanen of Boedisten bedoeld zijn) een nieuwe, bevoordeelde positie, en doet daardoor het concordaat geweld aan.

Met het toestaan van opschriften en andere uiterlijke teekenen op den openbaren weg, die de huizen, ceremoniën, riten, gebruiken en gewoonten, verschillend van die van den Staatsgodsdienst, aanduiden, maakt men iets wettelijk veroorloofd wat reeds door ons sedert jaren oogluikend was toegelaten. Het gaat hier echter niet om het feit, maar om het principe en dat principe is met het wettelijk toestaan geschonden. Op zoo'n manier kan het gebeuren, dat een Protestantsch genootschap op zijn deuren een, voor de Katholieke Kerk beleedigend opschrift, straffeloos plaatst. En dat in een land waar de eenig erkende godsdienst de onze is. We hebben dus geprotesteerd, en weet u wat de verdediging is? De openbaren weg, signore, daar bedoelt de heer Canalejas alleen de keien mee, de straatsteenen waar je op loopt. Door dus wel aan deuren en huizen en muren, borden, vlaggen, affiches, manifesten enz. te plakken en te hangen, en ze niet op de keien te leggen, daardoor wordt dus feitelijk niet eens het concordaat geschonden. Nu vraag ik u in gemoede signore: wat moet men op zoo iets antwoorden?

De slotvuurpijl is de terugroeping van Ojeda geweest, dat is de laatste en grofste vijandelijkheid. Onze nuntius gaat thans natuurlijk ook heen. Men wacht slechts tot Ojeda zijn officieele ontslagaanvrage bij den H. Stoel heeft ingediend, wat elken dag te verwachten is.

„En daarna?" vroeg ik.

„Ja, voorloopig blijven de zaakgelastigden en de gezantschappen worden dus niet gesloten. De Kamer is in Spanje met verlof, het politieke leven staat thans vrij wel stil. Wat echter met October te verwachten is, dat weten we niet."

„Een algeheele breuk?"

„Wie weet wat nog in Canalejas' brein opkomt. We betreuren het gebeurde ten sterkste, doch meenen werkelijk te kunnen verzekeren, dat de fout niet aan onze zijde ligt. We zijn tot onderhandelen bereid geweest, kwamen echter niet aan het woord. We hebben Canalejas er op opmerkzaam gemaakt dat hij — behalve op een aanhangige zaak vooruit te loopen — die zaak zelve supprimeerde. Het gaf allemaal niets.

Het vermakelijkste is het heftige artikel in Canalejas' lijfblad, waarin ons verweten wordt de onderhandelingen te rekken, omdat we heel goed weten, dat elke drie maanden in Spanje de regeering verwisselt en het eene kabinet altoos het tegenovergestelde wil van het voorgaande. Die bekentenis is kostelijk. Wij zouden dan toch wel gek zijn, op zulke persoonlijke quaesties in te gaan."

— „Het is dus zéér wel mogelijk, dat na een eventueelen val van Canalejas de gezanten weer terugkeeren en alles van voorbijgaanden aard blijkt."

— „Het is zeer wel mogelijk en zéér te hopen."

PROGRAMMA
VAN HET
VOLKSFEEST
TE GEVEN
door het bestuur van Curaçao
OP DEN 31ste AUGUSTUS 1910
ter viering van den verjaardag van
H. M. DE KONINGIN.

9—10½ uur.

Muziekuitvoering vóór het Gouvernementshuis door de Militaire Kapel; tegelijkertijd:

9—10 uur.

Volksspelen aan de Waterkant (Otrabanda).

10½—12 uur.

Wedstrijden van zeilbooten en hardwrikken van pontjes.

1—2 uur.

Uitdeeling van versnaperingen aan leerlingen der Emma-school en der daarvoor in aanmerking komende bijzondere scholen.

2—3 uur.

Uitvoering in het Pav: Wilhelmina door het Muziekcorps der Cur: Weerbaarheidsvereeniging.

6—7 uur.

Muziekuitvoering door de Militaire Kapel vóór het Gouvernementshuis.

7—8 uur.

Muziekuitvoering door de weesjongens van Sta. Rosa in het Paviljoen Wilhelmina.

8—9 uur.

Vuurwerk— daarna taptoe met muziek en fakkeltocht door de stad en Otrabanda.

Aldus vastgesteld onder goedkeuring van den HEdgest. Heer Gouverneur.

Curaçao, den 16n. Augustus 1910.

Namens de feestcommissie.

H. A. STORK — Voorzitter.
C. K. KESLER — Secretaris,

Drukker:
D. L. BOGAERS.